

CERRAHİ DEĞERLENDİRME VE KLİNİK KARAR VERME

Doç. Dr. Ümmü Yıldız Fındık, Yard. Doç. Dr. Seher Ünver

GİRİŞ

Değerlendirme, bireyin/hastanın mevcut sağlık durumunu ve geçmişteki sağlık öyküsünü belirlemek amacıyla verilerin toplanması işlemidir. Yapılması planlanan cerrahi bir girişim öncesinde hastanın hastalık sürecinin incelenmesi ve ameliyat öncesi yapılacak testlerin yorumlanması önem taşır. Cerrahi girişimin güvenliği ve etkili olarak yapılabilmesi, sonuçların doğru bir şekilde değerlendirilmesine bağlıdır. Bu doğrultuda **Fiziksel değerlendirme**, hastanın genel sağlık durumunun, cerrahi risk ve ameliyat sonrası riskler yönünden incelenmesini ifade eder. Hastanın cerrahi değerlendirmesine ilişkin kabul edilmiş bir akış şeması olmamakla birlikte, klinikler kendi protokollerine göre değerlendirme işlemini gerçekleştirmektedir. Klinik şartlar, zaman kısıtlılığı, acil ameliyatlara gibi bazı durumlarda cerrahi değerlendirme kısıtlanabilmektedir. Cerrahi girişim geçirecek hasta olabildiğince iyi değerlendirilmeli ve elde edilen bilgiler dahilinde bireyselleştirilmiş bakım kararları alınmalıdır. İyi bir değerlendirme, ameliyat sonrası komplikasyonların önlenmesi ve bakım yükünün azalması ile sonuçlanacaktır.

Tablo 1. Cerrahi Değerlendirmenin Amacı

- Cerrahinin yaratacağı olası riskleri belirlemek,
- Riskleri en aza indirmek,
- Ameliyat öncesi dönemde hastanın mevcut sağlık durumunu değerlendirmek ve bozulmaları düzeltmek,
- Olası komplikasyonları değerlendirmek ve gerekli önlemleri almak,
- Gizli patolojileri saptamak,
- Tıbbi durumu, cerrahi girişim için en uygun duruma getirmek,
- Ameliyat öncesi girişimleri planlamak,
- Yaşam tarzına ilişkin cerrahi riski arttıran olası durumları (sigara içmek, kilo kaybı, alkol tüketimi gibi) gidermek,
- Ameliyatın ertelenmesini gerektirecek durumları engellemek,
- Hastanın günlük yaşam aktivitelerine en kısa sürede geri dönüşünü sağlamaktır.

SÖZLÜK

Hemoptizi: Solunum yollarından kaynaklanan, genellikle öksürük ve balgam ile birlikte olan kanama

Komorbid: Eş zamanlı görülen

Pacemaker: Kalp kasını uyarmak için kullanılan cihaz

Sitolojik: Hücreleri inceleyen bilim dalı

KAYNAKLAR

1. Yılmaz M (2016) Cerrahi Hastasının değerlendirilmesi, İçinde: Cerrahi Bakım: Vaka Analizleriyle birlikte. F Eti Aslan (Ed) 1. Baskı, Ankara, Akademisyen Tıp Kitapevi, s 281-313.
2. Ayşan E, Kaygusuz A, Kaleli E (1998) Özgöl Hastalıklarda Preoperatif Değerlendirme-1-(Kalp Hastalıkları ve Diabet), İstanbul Tıp Derg 3:42-49.
3. Birkmeyer, John D.; Birkmeyer, Nancy O.'Connor (1996) Decision analysis in surgery, Surgery 1:7-15.
4. Gray CE, Baruah-Young J, Payne CJ (2015) Preoperative assessment in patients presenting for elective surgery, Anaesthesia & Intensive Care Medicine 9: 425-430.
5. Kennedy HL (2010) Preoperative Nursing Management, In: Brunner&Suddarth's Textbook of Medical-Surgical Nursing. Smeltzer SC, Bare BG, Hinkle JL, Cheever KH (Eds) 12th edition, Philadelphia, Lippincott Williams & Wilkins, p.425-441.
6. Peterson P, Hayes TE, Arkin CF, Bovill EG, Fairweather RB, Rock WA Jr, et al (1998) The preoperative bleeding time test lacks clinical benefit: College of American Pathologists' and American Society of Clinical Pathologists' position article, Arch Surg 133:134-139.
7. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=16057> (Erişim Tarihi: 23.05.2016)
8. Mullany CJ, Mock MB, Brooks MM, Kelsey SF, Keller NM, Sutton-Tyrrell K, et al (1999) Effect of age in the Bypass Angioplasty Revascularization Investigation (BARI) randomized trial, Ann Thorac Surg 67:396-403.
9. Eagle KA, Berger PB, Calkins H, Chaitman BR, Ewy GA, Fleischmann KE, et al (2002) ACC/AHA guideline update for perioperative cardiovascular evaluation for noncardiac surgery-executive summary: a report of the American College of Cardiology/American Heart Association Task Force on Practice Guidelines (Committee to Update the 1996 Guidelines on Perioperative Cardiovascular Evaluation for Noncardiac Surgery). J Am Coll Cardiol 39:542-53.
10. Kudsiöđlu T (2014) Kalp Cerrahisi Geirecek Yaşlı Hastalarda Preoperatif Değerlendirme, GKDA Derg 20:162-166.
11. Roques F, Nashef SA, Michel P, et al (1999) Risk factors and outcome in European cardiac surgery: analysis of the EuroSCORE multinational database of 19030 patients, Eur J Cardiothorac Surg 15:816-822.

12. Swaminathan M, Phillips-Bute BG, Conlon PJ, Smith PK, Newman MP, Stafford-Smith M (2003) The association of lowest hematocrit during cardiopulmonary bypass with acute renal injury after coronary artery bypass surgery, *Ann Thorac Surg* 76:784-791.
13. Evered L, Scott DA, Silbert B, Maruff P (2011) Postoperative cognitive dysfunction is independent of type of surgery and anesthetic, *Anesthesia & Analgesia* 112:1179-1185.
14. Allison J, George M (2014) Using Preoperative Assessment and Patient Instruction to Improve Patient Safety, *AORN J* 99:364-375.
15. Goodman T, Spry C (2014) *Essentials of Perioperative Nursing*. 5th edition, Burlington, Jones&Bartlett Learning, p.13-35.
16. Akyüz A, Balık E (2010) Ameliyat Öncesi Genel Değerlendirme, Barsak Hazırlığı, Antibiyotik Profilaksisi, Venöz Tromboemboli Profilaksisi, İçinde: Kolon ve Rektum Kanserleri. Baykan A, Zorluoğlu A, Geçim E, Terzi C (Eds) 1. Baskı, İstanbul, Türk Kolon ve Rektum Cerrahisi Derneği, s 217-234.
17. Upshaw J, Kiernan MS (2013) Preoperative Cardiac Risk Assessment for Noncardiac Surgery in Patients with Heart Failure, *Curr Heart Fail Rep* 10:147-156.
18. Jonhson JP (2011) Preoperative assessment of high-risk orthopedic surgery patients, *The Nurse Practitioner* 36:40-47.
19. İnci İ, Pabuşçu, E (2005) Akciğer kanserinin cerrahi tedavisinde preoperatif değerlendirme, *Tüberküloz ve Toraks Derg* 53:210-220.
20. Mukherjee D, Eagle KA (2003) Perioperative cardiac assessment for noncardiac surgery: eight steps to the best possible outcome, *Circulation* 107:2771-2774.
21. Gross JB, Bachenberg KL, Benumof JL, et al (2006) American Society of Anesthesiologists Task Force on Perioperative Management of Patients with Obstructive Sleep Apnea. Practice guidelines for the perioperative management of patients with obstructive sleep apnea: report by the American Society of Anesthesiologists Task Force on Perioperative Management of Patients with Obstructive Sleep Apnea, *Anesthesiology* 104:1081-1093.
22. Murata M, Kato TS, Kuwaki K, Yamamoto T, Dohi S, Amano A (2016) Preoperative hepatic dysfunction could predict postoperative mortality and morbidity in patients undergoing cardiac surgery: Utilization of the MELD scoring system, *International Journal of Cardiology* 203:682-689.
23. Campos AC, Meguid MM (1992) A critical appraisal of the usefulness of perioperative nutritional support. *Am J Clin Nutr* 55:117-130.
24. Adams JP, Murphy PG (2000) Obesity in anaesthesia and intensive care, *Br J Anaesth* 85:91-108.
25. Bettelli G (2011) Preoperative evaluation in geriatric surgery; comorbidite, fuctional status and pharmalogical history. *Minerva Anesthesiol* 77:647-653.

26. Practice guidelines for preoperative fasting and the use of pharmacologic agents to reduce the risk of pulmonary aspiration: application to healthy patients undergoing elective procedures: an updated report by the American Society of Anesthesiologists Committee on Standards and Practice Parameters, *Anesthesiology* 2011; 114:495-511.
27. Akil A, Kara A, Alan S (2007) Kalp dışı cerrahi hastalarında perioperatif değerlendirme, *Tıp Araştırmaları Dergisi* 5:144-148.
28. Jenkins K, Amin Y (2013) Preoperative assessment of neurosurgical patients, *Anesthesia & Intensive Care Medicine* 14:381-386.
29. Brecher ME, Goodnough LT (2001) The rise and fall of preoperative autologous blood donation, *Transfusion* 41:1459-1462.
30. Auerbach A, Goldman L (2006) Assessing and reducing the cardiac risk of noncardiac surgery, *Circulation* 113:1361-1371.
31. Dursun H, Yüksel O (2015) Güncellenmiş kılavuzlar ışığında kalp dışı cerrahide preoperatif kardiyak riskin değerlendirilmesi ve yönetimi, *Tepecik Eğit. ve Araşt. Hast. Dergisi* 25:1-6.
32. Mancuso CA (1999) Impact of new guidelines on physicians' ordering of preoperative tests. *J Gen Intern Med* 14:166-172.
33. Durrand JW, Danjoux GR (2016) Preoperative assessment of patients for major vascular surgery, *Anaesthesia & Intensive Care Medicine* 5:217-221.
34. http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Hastaya%20Yap%C4%B1lan%20%C3%96zel%20Uygulamalar.pdf (Erişim Tarihi: 30.05.2016)
35. Bennet-Guerrero E, Hyam JA, Shaefi S, et al (2003) Comparison of P-POSSUM risk-adjusted mortality rates after surgery between patients in the USA and UK, *Br J Surg* 90:1593-1598.
36. Fleisher LA, Reuven P, Alan L (2007) A novel index of elevated risk for hospital admission or death immediately following outpatient surgery, *Anesthesiology* 96: A38.
37. Canty DJ, Royse CF, Kilpatrick D, et al (2012) The impact on cardiac diagnosis and mortality of focused transthoracic echocardiography in hip fracture surgery patients with increased risk of cardiac disease: a retrospective cohort study, *Anaesthesia* 67: 1202-1209.
38. Chan SP, Irwin MG (2014) Preoperative assessment of the orthopaedic patient, *Anesthesia & Intensive Care Medicine* 16: 85-88.
39. Özdemir L (2014) Yoğun Bakım Ünitelerinde Skorlama Sistemlerinin Kullanımı, *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi* 1:91-100.
40. <http://www.igkh.gov.tr/yeni/userfiles/files/37AMELIYATONCESHAZIRLIKVEHASTABAKIMI.pdf> (Erişim Tarihi: 30.05.2016)